

Чари країни Оз

Автор:

Ліман Баум

Чари країни Оз

Ліман Френк Баум

Шкільна бібліотека української та світової літератури

Ліман Френк Баум (1856—1919) – американський письменник, всесвітньо відомий класик дитячої літератури, який створив чарівну країну Оз. Його книжки були неодноразово екранізовані, на казках Баума виросло не одне покоління дітей в усьому світі.

Повість-казка «Чари країни Оз», що вийшла друком 1919 року, розповідає про дівчинку Дороті та її друзів: Капітана Біла, Тротту, Скляного Кота, які вирішили зробити незвичайний подарунок до дня народження Озмі з Озу. Для цього вони вирушають у край Жвакунів по Зачаровану Квітку, яка цвіте по черзі трояндами, тюльпанами, хризантемами. Про пригоди, які трапляються з ними на шляху до острова, на якому росте Зачарована Квітка, йдеться у цій книжці.

Ліман Френк Баум

Чари країни Оз

Всім хлопчикам та дівчаткам, котрі читають мої історії, а особливо всім Дороті, – з любов'ю присвячується ця книжка!

До моїх читачів

Це справжнє диво, що в подіях, які відбулись за останні кілька років у нашому «великому зовнішньому світі», можна знайти випадки такі чудесні й захопливі, що я не наважусь навіть порівняти з ними оповідки про країну Оз.

Проте книжка «Чари країни Оз» справді дивніша й незвичайніша за все, що я читав або чув по цей бік Мертвої Піщаної Пустелі, яка відгороджує нас від країни Оз, навіть за останні, сповнені тривоги роки, тому я сподіваюсь, що вона задовольнить вашу любов до нового.

Тривала хвороба, що прикувала мене до ліжка, перешкоджала відповідати на всі дружні листи, надіслані до мене, – я відповідав лише тоді, коли в листа були вкладені марки; але відтепер я сподіваюсь, що зможу негайно відповісти на кожен лист, яким ушанують мене мої читачі.

Запевняю вас, що моя любов до вас ніколи не вмирала, і сподіваюся, що книжки про країну Оз тішитимуть вас доти, доки я буду спроможний писати їх.

Щиро ваш

Л. Френк Баум, «Королівський історик країни Оз».

«Озлот» у Голлівуді, Каліфорнія, 1919

Глава 1. Гора Жвак

На східному кордоні країни Оз, у краю Жвакунів, є височенна гора, що називається Жвак.

З одного боку підніжжя цієї гори майже межує з Мертвою Піщаною Пустелею, яка відокремлює чарівну країну Оз від решти світу, а з другого – з прекрасним родючим краєм Жвакунів.

Але жвакунський народ тільки дивиться на ту гору здалека й знає про неї дуже мало, бо десь так на третині її висоти схил стає надто крутий, щоб видиратись по ньому, і коли навіть на вершині цієї величезної гори, що сягає ніби аж до небес, живуть якісь люди, то Жвакуни про них нічого не відають.

А проте люди таки живуть там. Вершина гори Жвак схожа на величезне блюдце, і на дні того блюдця є поля, де росте збіжжя й городина, пасуться череди і течуть струмки, а дерева родять усілякі плоди. Є там і оселі, розкидані негусто, і в кожній мешкає родина верхотурів, як ті люди називають себе самі. Верхотури рідко опускаються в діл – з тої ж самої причини, з якої жвакуни ніколи не піднімаються на гору: схили надто круті.

В одній із тих осель жив мудрий старий верхотур на ім'я Біні Ару, що був дуже вмілим чаклуном. Але Озма з Озу, що править усіма в тій країні, видала указ, щоб ніхто не смів удаватися до чарів у її володіннях, окрім Глінди Доброї та Великого Чародія з Озу. І коли Озма послала свій королівський указ до верхотурів з могутнім орлом, старий Біні Ару зразу припинив чаклування. Він знищив багато своїх чародійних порошоків та знарядь і відтоді чесно корився законові. Він ніколи не бачив Озми, але знав, що вона його Правителька і її треба слухатися. Він шкодував тільки за одним. Колись він відкрив новий, таємний спосіб обернення, невідомий іншим чарівникам. Того способу не знали ні Глінда Добра, ні маленький Чарівник з Озу, ні доктор Пінт, ні старий Момбі, ні будь-хто інший з тих, що зналися на чаклуванні. То була особиста таємниця Біні Ару.

Завдяки їй для нього не було нічого простішого, як обернути будь-кого на звіра, птаха, рибищу чи на будь-що, а потім вернути в давню подобу. Треба було тільки в особливий спосіб вимовити чарівне слово: «пірзкщгл».

Біні Ару вдавався до цих чарів багато разів, але не для того, щоб завдавати іншим якоїсь прикrostі чи страждання. Коли він, бувало, зайде кудись далеко від дому і йому захочеться їсти, то казав сам собі: «Хочу обернутись на корову – пірзкщгл». Умить він обертавсь на корову, починав пастись на траві й так угамовував голод. У країні Оз усі звірі й птахи вміють говорити, отож, напасшись доволі, корова казала собі: «Хочу знов стати Біні Ару – пірзкщгл» – і чарівне слово, правильно вимовлене, вмить вертало її в давню подобу.

Я, звичайно, не наважився б отак відверто писати в книжці це чарівне слово, якби думав, що мої читачі зуміють вимовити його так, як треба, й обернути на будь-що себе й інших. Але втім-бо й річ, що ніхто в світі, крім самого Біні Ару, до початку цієї історії не вмів вимовляти слово «пірзкщгл» так, як треба, тому, я гадаю, відкрити це слово вам можна цілком безпечно. Проте, читаючи цю повість уголос, краще стерегтись і не вимовляти «пірзкщгл» у відповідний спосіб, щоб уникнути небезпеки й не наробити лиха цією таємницею.

Біні Ару, відкривши таємницю обернення, для якого не потрібні були ніякі чарівні предмети, чи порошки, чи інші речовини або зілля і яке завжди діяло безвідмовно, не хотів, щоб таке чудесне відкриття лишилося зовсім невідомим і пропало для людської науки. Він вирішив не вдаватися більше до нього, коли вже Озма заборонила, але подумав, що Озма ще тільки юне дівча, а колись вона, може, передумає й дозволить своїм підданам користатися чарами, і тоді Біні Ару знову зможе обертати себе й інших, коли захоче, – звичайно, якщо тільки доти не забуде, як треба вимовляти «пірзкщгл».

Обміркувавши цю справу як слід, він вирішив записати це слово й у належний спосіб вимовляти його десь у таємному місці, щоб тільки він через багато років зміг розшукати його, а ніхто більше щоб не міг його знайти.

То була слухна думка, але старий Чарівник ніяк не міг знайти такого таємного місця. Він обходив усе «блюдце» на вершині гори Жвак, але не знайшов такої місцини, де можна було б записати таємне слово і де б ніхто не міг натрапити на нього. Тому він урешті надумався заховати його десь у своїй хаті.

Біні Ару мав дружину, яку звали Мопсі і яка уславилася своїми пирогами з чорницями, й сина Кікі, що не вславився нічим. Його вважали норовливим і неприємним, бо він був нещасний, а нещасний він був тому, що хотів спуститися з гори й побувати в широкому світі, який стелився внизу, а батько його не відпускав. Ніхто не звертав уваги на Кікі Ару, бо він не варт був нічого.

Раз у рік на горі Жвак бувало свято, на яке приходили всі верхотури. Вони збиралися в самій серединці схожій на блюдце країни і цілий день розважались та веселились.

Молодь танцювала й співала, жінки накривали столи з усякими смачними наїдками, а чоловіки грали на музичних інструментах і розповідали казки про

всякі чудеса.

Кікі Ару зазвичай ходив на ті свята з батьком та матір'ю і понуро сидів осторонь – не співав, не танцював, навіть не розмовляв з хлопцями та дівчатами. Тому він і в свято був не щасливіший, ніж у будень, і одного разу він сказав батькові й матері, що не піде на свято. Краще лишиться вдома й буде нещасний на самоті. Батько й мати охоче лишили його самого.

Та зоставшись сам, Кікі вирішив зайти до батькової кімнати, куди йому не дозволялося заходити, і спробувати розшукати якесь із чаклунських знарядь, що їх використовував Біні Ару, ще коли чаклував. Увійшовши, Кікі зачепився ногою за одну дошку в підлозі. Він обшукав усю кімнату, але не знайшов і сліду батькових чарів. Усе було знищене.

Прикро розчарований, він уже хотів був вийти, але знов зачепився за ту саму дошку. Це змусило його задуматись.

Роздивившись дошку уважніше, Кікі побачив, що її виймали, а потім прибили на місце, але тепер вона трохи виступала над іншими дошками. Але навіщо батько зривав цю дошку? Може, він сховав під нею котрийсь зі своїх чаклунських предметів?

Кікі взяв долото і зірвав дошку, але не знайшов під нею нічого. Він уже хотів був прибити її на місце, та впустив з рук, і вона, падаючи, перевернулася. Тоді він побачив, що на spodі її щось написано. У кімнаті було досить тьмяно, і він підійшов до вікна, роздивився її пильніше й побачив, що на дошці докладно описано, як треба вимовляти чарівне слово «пірзкщгл», щоб те слово вмить обернуло будь-кого у будь-що, а коли треба – відмінило його, перетворивши на давню подобу.

Спочатку Кікі Ару навіть не зрозумів, яку чудесну таємницю відкрив; але він подумав, що зможе якось використати її, і точно переписав усі вказівки, як треба вимовляти «пірзкщгл». Потім згорнув папірця й поклав у кишеню, а дошку прибив на місце так акуратно, що ніхто б і не здогадався, що її зривали.

Потім Кікі вийшов у садок і, сівши під деревом, уважно вивчив те, що переписав. Він завжди хотів вибратись із гори Жвак у широкий світ, особливо до країни Оз, і тепер йому спало на думку, що можна обернутись на птаха й перелетіти куди

схоче, а коли надумає вернутись, то й вернутись. Одначе треба було завчити напам'ять, як слід вимовляти чарівне слово, бо птах не може носити з собою папірця, і якщо він забуде слово або як його точно вимовляти, то не зможе вернутись у свою давню подобу.

Отож він довго заучував те слово, повторюючи його подумки разів сто, аж поки не впевнився, що не забуде.

Проте, щоб іще краще вбезпечитись, він поклав папірець у бляшанку в глухому кутку садка й прикидав бляшанку камінцями.

Тим часом почало вечоріти, а Кікі хотів уперше спробувати перекинутись у щось, поки батько й мати ще не вернулися зі свята. Він став на ганку своєї хати й промовив:

– Я хочу стати великим, дужим птахом, як яструб, – пірзкщгл!

Чарівне слово він вимовив так, як слід, а тому зразу відчув, що його подоба зовсім змінилася. Він залопотів крильми, скочив на поруччя ганку й закричав:

– Ко-у! Ко-у!

Тоді засміявся й півголосом сказав:

– Здається, яструби кричать саме так. Але спробуймо-но свої крила, побачимо, чи вистачить у них сили перенести мене через пустелю.

Він вирішив спочатку полетіти не до країни Оз. Він же вкрав таємницю перетворення й знав, що порушив закон Озу про чари. Може, Глінда або Чарівник з Озу викриють його й покарають, отож розумніше буде взагалі триматися далі від Озу.

Кікі поволі знявся в повітря і, зависнувши на широких крилах, почав вільно кружляти над схожою на блюдце вершиною гори. З височини він побачив далеко за палючими пісками Мертвої Пустелі якусь країну, що з нею, може, буде приємно познайомитись, отож повернув у той бік і рушив у довгий політ, розмірено махаючи дужими крильми.

Глава 2. Яструб

Навіть яструб мусить летіти над Мертвою Пустелею високо, бо над нею весь час здіймаються отруйні випари. Коли Кікі Ару врешті долетів до гарної землі, він почувався кволим і розбитим, бо трохи отрути таки вдихнув. Але холодне повітря швидко освіжило його, і він приземлився на широкому рівному нагір'ї, що називається Верхія. Зразу за ним лежить долина, відома під назвою Низія, і обома цими краями править Чоловік-Медяник, Джон Тістон, а прем'єр-міністром у нього Пуцьверінг Херувим. Яструб тільки перепочив там, а тоді полетів на північ і пролетів над прегарним краєм, що називається Веселія, і править там гарненька Воскова Лялька.

Потім, летячи понад краєм пустелі, повернув ще далі на північ і сів на вершечку дерева в Королівстві Неманії.

Кікі добре натомився, та й сонце вже сідало, і він вирішив зостатися тут до ранку. З вершечка дерева він побачив неподалік хату, що мала дуже затишний вигляд. На подвір'ї чоловік доїв корову, а з дверей вийшла миловида жінка і покликала його вечеряти.

Тоді Кікі замислився: а що ж ідять яструби? Він зголоднів, але не знав, ні що йому їсти, ні де взяти їжу. І ще він подумав, що спати в ліжку вигідніше, ніж на вершечку дерева, отож спурхнув на землю й сказав:

– Я хочу знову стати Кікі Ару – пірзкщгл!

І зразу до нього вернулась його природна подоба. Він підійшов до хати, постукав у двері й спитав, чи не дадуть йому повечеряти.

– А хто ти такий? – спитав господар.

– Я мандрівець із країни Оз, – відповів Кікі.

– Тоді просимо до хати, – відповів господар.

Кікі пригостили доброю вечерею й дали добру постіль, і він поводився дуже чемно, дарма що не захотів відповідати на всі розпитування славних неманців. Утікши з дому й знайшовши спосіб побачити світ, юнак уже не почувався нещасним, а тому більше не був норовливим і неприємним. Господарі подумали, що він дуже шанована людина, і вранці дали йому ще й поснідати, а потім він, цілком задоволений, рушив далі.

Годину чи дві йшов він розкішним краєм, яким правив Король Бруньк, а потім вирішив, що в подібі птаха мандруватиме швидше й побачить більше, отож перекинувся в білого голуба, прилетів до великого міста Немана, оглянув там королівський палац із його розкішними садами й багато інших цікавих місць. Далі полетів на захід, до Королівства Ікс, а пробувши день у країні Королеви Зіксі, попрямував іще на захід, до країни Ев. Кожен край, де він побував, здався йому куди приємнішим за країну-блюдце Верхотурів, і він вирішив: коли долетить до найпрекраснішої країни, то оселиться там і відтоді не пропускатиме жодної насолоди в житті.

У країні Ев він вернувся до своєї справжньої подоби, бо міста й села там лежали густо, переходити з одного в друге було неважко.

Надвечір він натрапив на пристойний заїзд і спитав господаря, чи можна тут попоїсти й переночувати.

– Якщо маєте гроші, щоб заплатити, то чом ні, – відповів господар. – А не маєте – йдіть куди хочете.

Кікі здивувався, бо в країні Оз грошей взагалі нема, там кожен бере, що хоче, без плати. Тому грошей він не мав і тепер пішов шукати гостинності десь-інде. Проходячи повз вікна заїзду, він побачив одного літнього чоловіка, що рахував на столі чималу купу золотих кружалець. Кікі подумав, що це, мабуть, і є гроші. За одне кружальце можна купити вечерю й переночувати, подумав він, а тому

перекинувся сорокою і, влетівши у відчинене вікно, захопив дзьобом одне кружальце і вилетів. Старий не встиг нічого вдіяти: він боявся покинути на столі купу грошей і гнатися за сорокою, а поки зсипав золото в гаман і сховав гаман у кишеню, птаха-зłodійка вже зникла з очей і шукати її було б безглуздя.

Кікі Ару перелетів неподалік на купу дерев, упустив монету на землю, вернувся у свою власну подобу, підняв золотого й сховав у кишеню.

– Ти ще пошкодуєш за цим! – раптом почув тоненький голосочок у нього над головою.

Кікі звів очі й побачив, що на гілочці сидить горобець і дивиться на нього.

– За чим пошкодую? – спитав він.

– Та я ж усе бачив, – пояснив Горобець. – Я бачив, як ти дививсь у вікно на золото, а потім перекинувся сорокою й обікрав старого, а тоді прилетів сюди й перекинувся із пташиної подобу у свою власну. Це чари, а чари – погане, незаконне діло. Крім того, ти вкрав гроші, а це ще більший злочин. Колись ти за цим пошкодуєш.

– Дарма, – насупившись, відказав Кікі.

– І ти не боїшся бути лихим? – спитав Горобець.

– Та я, скільки знаю, наче й не був лихим, – відповів Кікі, – та коли так, то я радий. Бо я не люблю добрих людей. Я завжди хотів бути лихим, тільки не знав, як ним стати.

– Ха-ха-ха, – гучно зареготав хтось позаду нього, – так і слід, хлопче! Я радий, що зустрів тебе, дай-но руку!

Горобець злякано цвірінькнув і полетів геть.

Глава 3. Двое лихих

Кікі обернувся й побачив біля себе якогось чудного старигана. Увесь покорчений, з гладким черевом і тонкими руками та ногами. А ще він був кругловидий і мав білі кущуваті бурці, що звисали гострячками нижче пояса, та сиву чуприну, що стирчала гострячком на маківці. Вбраний був у сіро-буру обліплу одіж, і напхані чимось кишені аж випинались.

– Я не знав, що ви тут, – сказав Кікі.

– А я з'явився після тебе, – пояснив химерний дідок.

– Хто ви такий? – спитав Кікі.

– Мене звать Коструббо. Я був Королем номів, але мене витурили з моєї країни, і тепер я мандрівець.

– А за що вони вас витурили? – спитав його юнак.

– Та тепер така мода пішла – королів витурювати. Я був добрим королем – для себе, звісно, – але оті жахливі люди з Озу не давали мені спокою. Довелося зректись трону.

– А що це означає?

– Це означає, що тебе витурюють. Але поговорімо про щось приємніше. Хто ти і звідки прибув?

– Мене звать Кікі Ару. Досі я жив на горі Жвак, у країні Оз, але тепер я мандрівець, як і ви.

Король номів проникливо подивився на нього.

– Я чув, як та пташка сказала, ніби ти перекинувся сорокою, тоді знову людиною. Це правда?

Кікі завагався, але вирішив, що заперечувати не варто.

Йому здалося, що, сказавши правду, він видасться значнішою персоною.

– Ну... правда, – відповів він.

– То ти Чарівник?

– Ні, я вмію тільки перекидатись, – признався він.

– Ну, це дуже добрі чари, – сказав старий Коструббо. – Я сам колись володів такими ж чарами, але мої вороги відняли їх у мене. І куди ти прямуєш тепер?

– Іду до заїзду – по вечерю й на ночівлю, – відповів Кікі.

– А гроші, щоб заплатити за це, ти маєш? – спитав Коструббо.

– Одне золоте кружальце.

– Украдене, до речі. Дуже добре. І радієш, що ти лихий. Іще краще. Ти мені подобаєшся, юначе, і я піду з тобою до заїзду, якщо ти пообіцяєш мені за вечерю не їсти яець.

– Ви не любите яець? – спитав Кікі.

– Я боюсь їх, бо вони небезпечні! – відказав Коструббо, здригнувшись.

– Гаразд, – погодився Кікі. —Я не замовлятиму яець.

– Тоді ходімо, – сказав ном.

Коли вони ввійшли до заїзду, господар насуплено глянув на Кікі й мовив:

– Я ж тобі казав, що без грошей їсти не дам.

Кікі показав йому золотого.

– А ви? – спитав господар, повернувшись до Коструббо. – Маєте гроші?

– Я маю щось краще, – відповів старий ном і, вийнявши з однієї кишені торбинку, висипав з неї на стіл купку блискучих самоцвітів – діамантів, рубінів і смарагдів.

Господар одразу зробився дуже чемний з цими чужинцями. Подав їм чудовий обід, а поки вони їли, молодий Верхотур спитав свого товариша:

– Де це ви взяли так багато самоцвітів?

– Можу сказати, – відповів ном. – Коли оті нахаби з Озу відняли в мене королівство – тільки тому, що це було мое королівство і я хотів правити ним, як мені подобається, – то сказали, що я можу взяти стільки самоцвітів, скільки зумію винести. А я мав на своєму вбранні багато кишень, то й понасипав їх повні. Самоцвіти дуже добре мати з собою в мандрах, за них можна купити будь-що.

– Вони кращі за золоті кружальця? – спитав Кікі.

– Найменший із цих самоцвітів вартий сотні золотих монет – таких, як ти вкрав у того старого.

– Не говоріть так голосно, – злякано попросив Кікі. – А то ще хтось почує.

Після вечері вони обидва вийшли прогулятись, і колишній Король номів сказав:

– А ти знаєш Кудлача, Опудала, Залізного Лісоруба, Дороті, Озму і все оте кодро з Озу?

– Не знаю, – відповів юнак. – Я весь час жив на горі Жвак, поки не втік учора через Мертву Пустелю в подібні яструба.

- То ти ніколи не бачив Смарагдового міста в країні Оз?

- Ніколи.

- Ну, а я, - сказав ном, - знав усіх їх, і можеш здогадатися, що я їх не люблю. І під час своїх мандрів я весь час міркував, як помститися. Тепер, зустрівши тебе, я бачу спосіб, як завоювати країну Оз і самому стати там Королем, а це краще, ніж бути Королем номів.

- А як же ви це зробите? - здивовано спитав Кікі Ару.

- То вже моя справа. Насамперед я хочу домовитися з тобою. Скажи мені таємницю, як перекидатись у що хочеш, і я дам тобі повну кишеню самоцвітів - найбільших і найкращих з усіх, які маю.

- Ні, - відказав Кікі, бо зрозумів, що ділити свою могутність із кимось небезпечно для нього самого.

- Я дам дві кишені самоцвітів, - пообіцяв ном.

- Ні, - відказав Кікі.

- Я тобі віддам усі самоцвіти, які маю.

- Ні, ні, ні! - вигукнув Кікі, що вже почав боятися.

- Ну, тоді, - сказав ном, дивлячись на юнака лихим оком, - я скажу господареві заїзду, що ти вкрав золотого, і він віддасть тебе тюремникам.

Кікі на ту погрозу тільки засміявся.

- Поки він це зробить, я перекинусь левом і роздеру його на шматки, або ведмедем - і з'ім його, або мухою - і залечу кудись так, що він мене не знайде.

- Ти справді можеш творити такі дива? - спитав старий ном, зацікавлено дивлячись на нього.

– Авжеж, – запевнив Кікі. – Я можу обернути вас у паличку, або в калюжу, або в камінь і покинути тут, при дорозі.

Лихий ном трохи здригнувся, почувши це, але йому ще дужче закортіло заволодіти великою таємницею. Трохи згодом він почав знову:

– Я тобі скажу, що я зроблю. Якщо ти, відкривши свою таємницю, допоможеш мені завоювати Оз і обернути моїх тамтешніх ворогів у палички або в каменюки, я згоден поставити тебе правителем Озу, а сам стану твоїм першим міністром і дбатиму, щоб твоїх наказів дотримувалися.

– Допомогти допоможу, – відказав Кікі, – але таємниці не відкрию.

Нома ця відмова так розлютила, що він з люті довго підскакував, задихався й бризкав слиною, поки врешті погамував себе. Та юнак нітрохи не злякався. Він тільки сміявся з лихого старого нома, а той казився ще дужче.

– Облишмо це, – сказав він, коли Коструббо трохи заспокоївся. – Я не знаю тих людей із країни Оз, яких ви згадували, отже, вони мені не вороги. Коли вони витурили вас із вашого королівства, це ваша справа, не моя.

– Невже тобі не хочеться стати Королем такої прекрасної країни Чарів? – спитав Коструббо.

– Хочеться, – відказав Кікі. – Але ви самі хочете бути Королем, і це нас пересварить.

– Ні, – зауважив ном, знову пробуючи обдурити його. – Мені, як подумати, не кортить стати Королем Озу. Мені й жити в тій країні не дуже кортить. Я хочу насамперед помандрувати. А коли ми зуміємо завоювати Оз, я здобуду стільки чарів, що зможу відвоювати й своє власне Королівство Номів, тож я вернусь до себе й житиму в своїх підземних печерах – вони більше схожі на домівку, ніж поверхня землі. І ось що я тобі пропоную: допоможи мені завоювати

Оз і помститись, та ще відняти чари у Глінди й Чарівника, – а потім я поставлю тебе Королем Озу.

– Я подумаю, – відповів Кікі й того вечора більше нічого не сказав.

Уночі, коли всі в заїзді поснули, старий ном Коструббо тихенько встав з ліжка й пішов до кімнати, де спав верхотур Кікі Ару. Там він обнишпорив усе, шукаючи чаклунське знаряддя, яке могло все обертати в будь-що. Звичайно, такого знаряддя там не було, і хоча Коструббо обшукав усі юнакові кишені, він не знайшов узагалі нічого чарівного.

Тому вернувся у своє ліжко, вже сумніваючись, що Кікі володіє такими чарами.

Уранці він сказав:

– А куди ти помандруеш сьогодні?

– Та, мабуть, до Королівства Троянд, – відповів юнак.

– Це далека подорож, – сказав ном.

– А я перекинуся птахом, – відказав Кікі, – й долечу до Королівства Троянд за годину.

– Тоді оберни й мене на птаха, і я полечу з тобою, – попросив Коструббо. – Але краще полетімо до країни Оз, хоч подивимось, яка вона.

Кікі замислився. Правда, всі краї, які він відвідав досі, були приемні, але він усюди чув, що країна Оз прекрасніша й миліша. Країна Оз була і його батьківщиною, і справді, якщо є якийсь шанс стати там Королем, треба щось знати про неї.

Поки Кікі-верхотур думав, ном Коструббо теж думав.

Цей хлопець наділений чудесною могутністю, і хоча він взагалі простака, але розлучатися зі своєю таємницею не збирається. Проте, якщо умовити його, щоб переніс старого лихого нома Коструббо до країни Оз, куди він інакше ніяк не

може потрапити, далі, можливо, пощастить переконати хлопця, щоб слухався його порад і пристав до змови з метою помсти, яку він уже надумав у своєму чорному серці.

– В Озі є чарівники й чаклуни, – зауважив Кікі трохи перекодя. – Вони можуть розпізнати нас навіть обернених.

– Ні, як будемо обережні, – запевнив Коструббо. – Озма має Чарівну Картину, на якій може побачити все, що забажає, але ж вона не знатиме, що ми прилетіли до Озу, й не зможе звеліти своїй Чарівній картині, щоб показала їй, де ми й що ми робимо. Глінда Добра має велику книгу, що називається Книгою записів, – у ній чарівним чином записується все, що роблять у ту хвилину люди в країні Оз.

– Ну, тоді яке пуття з наших спроб завоювати країну, – сказав Кікі, – коли Глінда може прочитати у своїй Книзі все, що ми робимо, а що її чари могутніші за мої, то вона може перекреслити наші наміри.

– Таж я сказав «люди»! – заперечив ном. – У Книзі не записується, що роблять птахи чи звірі. Вона сповіщає тільки про людські діла. Тож як ми полетимо туди у подібні птахів, Глінда не знатиме про це нічого.

– Два птахи не завоюють країни Оз, – зневажливо сказав хлопець.

– Так, твоя правда, – погодився Коструббо, потім потер лоба, погладив довгу бороду й задумався.

– О, придумав! – урешті оголосив він. – Ти ж, мабуть, можеш обернути нас не тільки на птахів, а й на звірів?

– Звісно.

– А можеш ти зробити птаха звіром, а тоді звіра птахом, не обертаючи спочатку на людину?

– Можу, – відповів Кікі. – Я можу обернути себе чи інших на будь-що таке, що вміє говорити. Коли робиш це перетворення, треба вимовити одне чарівне слово, а що звірі, птахи, дракони й риби в Озі вміють говорити, то ми можемо стати будь-якими з цих створінь – якими забажаємо. Та якби я перекинувся деревом, то й лишився б довіку деревом, бо я не зміг би вимовити чарівне слово й вернутись у давню подобу.

– Розумію, розумію, – сказав Коструббо й довго кивав патлатою сивою головою, аж поки патли загойдались, ніби маятники. – Це якраз підходить до моєї думки. А тепер слухай, я тобі поясню, що надумав. Ми полетимо до Озу як птахи й сядемо в одному з густих лісів краю Лісняків. Там ти обернеш нас обох на могутніх звірів, а що у Гліндиній Книзі вчинки звірів не записуються, то ми можемо діяти, не боячись викриття.

– Як же можуть двоє звірів зібрати військо, щоб перемогти могутній народ Озу? – спитав Кікі.

– Дуже просто. Тільки не військо з людей, завваж. Це буде зразу викрито. І поки ми будемо в Озі, ні на хвилину не вертатимемось у людську подобу, аж поки не завоюємо країни й не знищимо Глінди, й Озми, і Чарівника, й Дороті, й усю решту, а тоді вже не буде кого боятись.

– У країні Оз неможливо когось убити, – заперечив Кікі.

– А їх і не треба вбивати, – сказав Коструббо.

– Боюся, що не розумію вас, – відказав юнак. – Що має статися з людьми Озу і яке військо ми можемо зібрати, коли не людське?

– Зараз поясню. В лісах Озу повно звірів. Декотрі з них, у найвіддаленіших місцях, дикі й люті, вони залюбки підуть за ватажком, так само диким і лютим, як вони. Вони ніколи не турбували людей в Озі дуже дошкульно, бо не мали проводиря, який підбурював би їх. Та коли ми їх попросимо, щоб допомогли нам завоювати Оз, а в нагороду обернемо всіх звірів на людей і віддамо їм людські житла та все добро, а людей обернемо на всіляких звірів і виженемо їх, щоб жили в лісах та джунглях.

Це чудова думка, визнай, а здійснити її буде так легко, що ми це зробимо без мороки.

– І ви гадаєте, що звірі погодяться? – спитав юнак.

– Будь певен, що погодяться. Ми можемо схилити кожного звіра в Озі на наш бік – крім хіба тих, котрі живуть у Озмино-му палаці, а на них можна не зважати.

Глава 4. Замовники

Кікі Ару небагато знав як про Оз, так і про звірів, що жили там, але задум старого нома видався йому цілком розумним.

Він трошечки здогадувався, що Коструббо хоче якось обдурити його, тому вирішив не спускати з ока свого товариша. Поки він не розкриватиме чарівного слова, Коструббо не наважиться шкодити йому, а собі Кікі дав слово, що, як тільки вони завоюють Оз, він оберне старого нома на мармурову статую й триматиме його в такій подобі довіку.

Коструббо, зі свого боку, вирішив, що він, уважно стежачи й підслуховуючи, зможе вивідати юнакову таємницю, а коли навчиться чарівного слова, оберне Кікі Ару на в'язку хмизу й спалить, та й спекається його назовсім.

Отак завжди буває в лихих людей. Вони не можуть довіряти навіть один одному. Коструббо вважав, що дурить Кікі, а Кікі вважав, що дурить Коструббо, й обидва були задоволені.

– Шлях через пустелю далекий, – сказав юнак, – а піски розпечені, й над ними здіймаються отруйні випари. Зачекаймо до вечора й полетімо вночі, коли буде холодніше.

Колишній Король номів погодився, й обидва вони решту дня обговорювали свої плани. Коли настав вечір, вони розплатилися з господарем заїзду й пішли у гайок неподалік.

– Зачекайте тут кілька хвилин, я скоро вернуся, – сказав Кікі й швидко відійшов, залишивши нома самого в гайку. Ко-струббо було цікаво, куди ж він пішов, але ном стояв спокійно на місці доти, доки обернувся на величезного птаха. Він пронизливо крикнув із подиву й ляку й залопотів крильми. На його орлиний крик зразу озвався такий самий звідкись із-за гайка, ще один орел, навіть більший і могутніший, ніж обернений Коструббо, підлетів поміж деревами й сів поруч нього.

– Тепер можна й вирушати, – голосом Кікі сказав другий орел.

Коструббо зрозумів, що цього разу його перехитровано.

Він думав, що Кікі вимовить чарівне слово при ньому і він його підслухає, але юнак був хитріший.

Коли два орли злетіли в повітря й почали політ через Мертву Пустелю, що відокремлює країну Оз від решти світу, ном сказав:

– Коли я був Королем номів, я теж знав чарівний спосіб обертати одне на друге і гадав, що то чудовий спосіб. Але з твоїм таємним словом його й рівняти не можна. У мене були деякі талісмани, я робив певні рухи й вимовляв цілу низку заклинань, щоб когось на щось перетворити.

- А де ж поділись ваші чарівні талісмани? - спитав Кікі.

- Оце кодро з Озу забрало їх у мене - оце гидке дівчисько Дороті й ота жахлива чаклунка Озма, Правителька Озу, - тоді, коли відняли в мене мое Підземне Королівство й випхали мене нагору в оцей холодний суворий світ.

- А як же ви дозволили їм це зробити? - спитав юнак.

- Мусив, - відповів Коструббо. - Вони ж котили на мене яйця - яйця! Оті жахливі яйця! А коли яйце тільки торкнеться нома, він пропав навіки.

- І що, для номів небезпечні будь-які яйця?

- Будь-які й усякі. Яйце... - єдина в світі річ, якої я боюся.

Глава 5. Щасливий куточок Оз

Нема у світі іншої країни, такої прекрасної, як країна Оз. І нема іншого народу, такого щасливого, задоволеного й забезпеченого, як народ Озу. Там люди мають усе, чого бажають, вони люблять і просто обожнюють свою прекрасну юну Правительку Озму з Озу, і так уміло чергують працю з розвагами, що і те, й те дає тільки радість та задоволення й ніхто не має підстав нарікати. Час від часу в Озі трапляється щось таке, що ненадовго порушує щасливе життя людей; бо така багата й принадна країна Чарів напевне викликає заздрість у небагатьох чистолюбних і зажерливих виродків. Тому деякі лиходії підступно змовлялися завоювати країну Оз, щоб уярмити її народ і знищити юну Правительку, а багатства Озу загарбати собі. Але до того часу, коли жорстокий і хитрий ном Коструб-бо змовився з верхотуром Кікі Ару, всі такі спроби зазнавали невдачі. Народ Озу й не здогадувався про небезпеку. Життя у найпринаднішій у світі країні Чарів було частиною радісних щасливих днів.

Посеред Смарагдового міста, столиці володінь Озми, є величезний розкішний парк, оточений муром, що виблискує смарагдами, а посередині того саду стоїть королівський палац Озми, найрозкішніша з усіх будівель, які були і є в світі. На сотні веж та башт майорять знамена Озу, країни, де живуть озмії, жвакуни,

лісняки, моргуни й стовбуни. Знамено жва-кунів сине, знамено моргунів – жовте; у лісняків воно лілове, а у стовбунів – червоне.

Колір Смарагдового міста, звичайно, зелений. На Озминому особистому прапорі – зелена серединка, а поле поділене начетверо. Ті синя, жовта, лілова і червона четвертинки засвідчують, що вона править усіма краями країни Оз.

Але ця країна Чарів така велика, що не вся відома юній Правительці, і кажуть, ніби в деяких її віддалених частинах, у лісах і непрохідних горах, у невідомих долинах і густих джунглях живуть люди й звірі, що знають про Озму не більше, ніж вона про них. Проте ці невідомі мешканці країни Оз не такі численні, як відомі, що живуть у краях навколо Смарагдового міста. І взагалі я певен, що невдовзі всі частини країни Оз будуть досліджені, а їхні мешканці дізнаються про свою Правительку, бо в Озми є кілька її друзів, таких допитливих, що вони раз у раз відкривають нові незвичайні місця та їхніх мешканців.

Чи не найчастіше відкриває такі таємні місця в країні Оз дівчинка з Канзасу на ім'я Дороті, найближча Озмина подружка, що живе в розкішних покоях у королівському палаці. Дороті має й титул – вона Принцеса Озминська, – але не любить, щоб її величали Принцесою, вона проста й ласкава і не корчить із себе чогось більшого за звичайну дівчинку, то всі називають її просто Дороті, і вона після Озми найбільша улюблениця всього населення країни Оз.

Якось уранці Дороті, пройшовши через вестибюль палацу, постукала у двері до іншої дівчини, також Озминої гості й подружки, яку звали Тротта. Почувши «Ввійдіть!», Дороті побачила, що у Тротти є гість – старий одноногий моряк, друга нога була дерев'яна. Моряк сидів біля відчиненого вікна й пахкав люлькою, зробленою з кукурудзяного качана. Моряка звали Капітан Біл, він прибув до країни Оз разом із Троттою і був її найдавнішим та найвірнішим супутником і другом. Дороті теж любила Капітана Біла, і, привітавшись з ним, вона сказала Тротті:

– Ти знаєш, через місяць у Озми день народження, і я все думаю, який би подарунок їй приготувати. Вона така ласкава до нас, що ми конче повинні

вшанувати її в цей день.

– Правду кажеш, – погодилась Тротта. – Я й сама вже задумувалася, що б подарувати Озмі. Але надумати нелегко, бо вона вже має все, чого їй треба, а що вона чарівниця й добре знається на чарах, то може задовольнити будь-яке своє бажання.

– Я знаю, – відказала Дороті, – та не в цьому річ. Я не кажу, що Озмі чогось треба, просто їй буде приємно знати, що ми пам'ятаємо про її день народження. Але що ж їй подарувати?

Тротта безнадійно похитала головою:

– Я вже думала, думала й нічого не придумала.

– Отак і я, – сказала Дороті.

– А я знаю одну річ, що потішила б її, – озвався Капітан Біл, повернувши до дівчат своє кругле, облямоване бурцями обличчя й утупивши в них свої великі, широко розплющені ясно-голубі очі.

– І що ж це, Капітане?

– Це Зачарована Квітка, – сказав він. – Напрочуд гарна рослинка, що росте в золотому горщику й цвіте всілякими квітками по черзі. То на ній трояндові пуп'янки й квітки, а за хвилину вже тюльпани, а потім хриз... хриз...

– Хризантеми, – підказала Дороті.

– Атож. А потім жоржини, а потім нарциси, і так по черзі всі квітки, які лишень є. Тільки-но одна зів'яне, розцвітає інша, вже не така, а пахнуть так, що хочеться, а цвітуть день і ніч, день і ніч – цілий рік.

– Так це ж чудо! – вигукнула Дороті. – Гадаю, що Озмі сподобається.

– Але ж де та Зачарована Квітка і як нам її добути? – спитала Тротта.

– Чого не знаю, того не знаю, – повільно відповів Капітан Біл. – Мені про неї тільки вчора розповів Скляний Кіт і сказав, що вона в якомусь відлюдному місці десь на північний схід звідси. Адже Скляний Кіт мандрує по всій країні й бачить такі речі, яких не бачить більше ніхто.

– Це правда, – задумливо мовила Дороті. – Коли на північний схід, то це десь у краю Жвакунів, і то, певне, далеченько. Може, попросімо Скляного Кота, хай скаже, як добути Зачаровану Квітку.

Й обидві дівчинки вийшли у парк, а за ними пошкутильгав на своїй дерев'янці Капітан Біл. Незабаром вони знайшли Скляного Кота, що, скрутившись калачиком, міцно спав на сонці біля якогось куща.

Скляний Кіт – одне з найдивовижніших створінь в усьому Озі. Його зробив славнозвісний чаклун доктор Пінт іще до того, як Озма заборонила своїм підданцям чаклувати.

Доктор Пінт зробив Скляного Кота, щоб той ловив мишей, але Кіт ловити мишей відмовився і набув слави істоти не стільки корисної, скільки курйозної.

Цей дивовижний, зроблений зі скла Кіт був такий прозорий, що крізь нього було видно все, наче крізь вікно. Але в голові, під тім'ям, він мав жменьку невеличких рожевих кульок, що скидались на самоцвіти, одначе правили йому за мозок. Мав він і серце, зроблене з криваво-червоного рубіна. Та крім цих двох кольорових частин весь він був із прозорого скла, а хвіст – дуже гарний – зі скляного волокна.

– Ану прокидайся! – гукнув Капітан Біл. – Нам треба поговорити з тобою.

– Як ви смієте турбувати мене? – невдоволено спитав Кіт. – Посоромтеся!

– Та не сердься, – сказав Капітан Біл. – Ти пам'ятаєш, що розповідав мені вчора про Зачаровану Квітку в золотому горщику?

– То я, по-твоему, дурень? Глянь на мій мозок – і побачиш, що він працює. Звичайно, пам'ятаю! – відповів Кіт.

– Ну, то як нам знайти її?

– Ви не знайдете. І це не ваша справа. Ідіть геть, не заважайте спати, – пробурчав Кіт.

– Та ти послухай, – звернулась до нього Дороті. – Нам потрібна Зачарована Квітка, щоб подарувати Озмі на день народження. Ти ж радий будеш потішити Озму, правда?

– Я не певен, – відказав Кіт. – З якого це дива я маю когось тішити?

– Таж ти маєш серце, я бачу його у тебе всередині, – втруtilась Тротта.

– Так, е, і гарне серце, я люблю його, – запевнив Кіт, вигнувшись, щоб оглянути себе всього. – Але воно зроблене з рубіна, а рубін твердіший за кремій.

– Чи годишся ти хоч на щось? – спитала Тротта.

– Аякже! На мене приємно дивитися – чого не можна сказати про тебе, – відповів Кіт.

Тротта засміялась, а Дороті, що бачила Скляного Кота наскрізь не тільки очима, примирливо сказала:

– Ти справді дуже гарний, і якщо ти зможеш розповісти Капітанові Білові, де знайти Зачаровану Квітку, всі люди в Озі славимуть тебе за розум. Квітка

належатиме Озмі, але всі знатимуть, що дістав її Скляний Кіт.

Отаку мову кришталеве створіння любило.

Рожеві кульки в голові заворушились, і Кіт сказав:

– Я знайшов Зачаровану Квітку на півночі краю Жвакунів, де майже не живуть і не бувають люди. Там є річка, що протікає через ліс, а посеред тієї річки є невеличкий острівцець, і на ньому стоїть золотий горщик, а в горщику росте Зачарована Квітка.

– А як же ти потрапив на той острівцець? – спитала Дороті. —Адже Скляні Коти не можуть плавати.

– Так, але я не боюся води, – відповів Кіт. – Я просто пройшов по дну.

– Під водою? – вигукнула Тротта.

Кіт глянув на неї зневажливо.

– Як же я міг би пройти над водою по дну річки? Якби ти була прозора, всі б побачили, що мозок у тебе не працює. Але я певен, що ви самі ніколи не знайдете того місця. Воно завжди було сховане від озминського люду.

– Але ж ти зі своїм гарним рожевим мозком, мабуть, зможеш його відшукати? – зауважила Дороті.

– Зможу, і коли ви хочете тієї Зачарованої Квітки для Озми, я піду з вами й покажу дорогу.

– От молодець! – вигукнула Дороті. – Тротта й Капітан Біл підуть із тобою, бо це буде їхній подарунок Озмі на день народження. А поки ви мандруватимете, я придумаю ще якийсь подарунок від себе.

– Гарзд. То ходімо, Капітане, – сказав Скляний Кіт і вже рушив у путь.

- Постривай хвилинку, - попросила Тротта. - Довго ми йтимемо?

- Та з тиждень.

- Ну, то я вкину дещо в кошик, щоб узяти з собою, - сказала дівчинка й побігла до палацу збиратись у дорогу.

Глава 6. Подарунки Озмі на день народження

Коли Капітан Біл, Тротта й Скляний Кіт рушили до таємного острівця на далекій річці по Зачаровану Квітку, Дороті знову задумалася: що ж подарувати Озмі? Зустрівши Клаптикову Дівчину, вона спитала:

- Що ти подаруєш Озмі на день народження?

- Я склала для неї пісеньку, - відповіла Клаптикова Дівчина, яку прозивали Вишкребкою і яка, хоча була напхана ватою, мала в голові якийсь мозок-вінегрет.

- Пісенька чудова, а приспів у ній такий:

Я дурненька,

Ви гарненька,

Озмо-цвіт;

Я нахабна,

Ви привабна,

Озмо-цвіт;

Я латкаста й блискітлива,

Ви прекрасна, ви вродлива,

Будьте ж ви всі дні щасливі,

Озмі-цвіт!

– Як тобі подобається, Дороті? – спитала Клаптикова Дівчина.

– Чи це справжня поезія, Вишкребко? – з сумнівом відказала Дороті.

– Не гірша за будь-яку ходячу пісеньку, – запевнила Клаптикова Дівчина. – Я їй назву їй дала шикарну: «Нині в Озмі славне свято, Нумо ж весело співати, Бо вона в цей день родилась, хоч-не-хоч».

– Якась надто довга назва, Вишкребко, – сказала Дороті.

– Зате ж стильно, – зауважила Клаптикова Дівчина, підстрибнула, зробила сальто й приземлилась на одну набиту ватою ногу. – Нині назви часом бувають довші за самі пісні.

Дороті пішла далі, повільно простуючи до палацу, де зустріла Залізного Лісоруба, що саме піднімався сходами до парадних дверей.

– Що ти збираєшся подарувати Озмі на день народження? – спитала вона.

– Це таємниця, але тобі я скажу, – відповів Залізний Лісоруб, що був тепер Імператором Моргунів. Я замовив своїм підданцям зробити для Озмі гарний пояс, прикрашений чудовими бляшаними кнопками. Кожна кнопка буде обрамлена кільцем із смарагдів, а пряжка буде з чистої бляхи! Правда, гарно?

– Я певна, що їй сподобається, – сказала Дороті. – А ти не підкажеш, що могла б подарувати я?

- Уявлення не маю. Я сам три місяці думав, поки надумався.

Дівчина замислено обійшла палац і на задвір'ї наткнулась на знаменитого Опудала Озмінського, якому двоє палацових слуг напихали ноги свіжою соломою.

- Що ти збираєшся подарувати Озмі на день народження? - спитала вона.

- Це буде сюрприз, - відповів Опудало.

- Я нікому не скажу, - пообіцяла Дороті.

- Ну, я замовив для неї солом'яні капці - з чистої натуральної соломи, завваж! Ще й з високохудожнім гаптуванням. Озма завжди захоплювалась моєю солом'яною начинкою, тому я певен, що такі гарні солом'яні капці потішать її.

- Озму потішить усе, що з любов'ю піднесуть їй друзі, - сказала дівчинка. - Чим клопочуся я, Опудало, так це тим, що подарувати б їй таке, чого вона ще не має.

- Оце ж і мене турбувало, поки я не придумав капців, - відказав Опудало. - Доведеться тобі подумати, Дороті; це єдиний спосіб натрапити на гарну думку. Якби я не мав такого чудесного мозку, то ніколи не додумався б до такої солом'яної прикраси на ноги.

Дороті вернулась до своєї кімнати, сіла й заходилася напружено думати. На підвіконні лежало, скрутившись калачиком, Рожеве Кошеня, і Дороті спитала його:

- Що можна подарувати Озмі на день народження?

- Дай їй молочка, - порадило Рожеве Кошеня. - Нічого кращого в світі я не знаю.

Кудлатий чорний песик Тото сів біля Доротиних ніг і звів на неї розумні очі.

- Тото, скажи мені, - попросила дівчина, - який подарунок на день народження сподобався б Озмі найдужче.

Чорний песик помахав хвостиком.

- Свою любов. Озмі найбільше в світі треба, щоб її любили.

- Так я вже люблю її, Тото!

- Тоді скажи їй, що ти її любиш удвічі більше, ніж досі.

- Але ж це буде неправда, - заперечила Дороті, - бо я завжди любила її так, що дужче вже не можна. Крім того, я хочу піднести Озмі якийсь подарунок, бо всі інші будуть підносити подарунки.

- Що ж, подумаймо, - сказав Тото. - А що, коли віддати їй оте ні на що не потрібне Рожеве Кошеня?

- Ні, Тото, це не годиться.

- Тоді шість поцілунків.

- Ні, це не подарунок.

- Ну, тоді доведеться тобі придумувати самій, Доро-ті, - зітхнув песик. - Як на мене, то ти вибагливіша за саму Озму.

Дороті вирішила: як хто й може їй допомогти, то це Глінда Добра, чудесна Чарівниця країни Оз, вірна Озмина підданка й подруга. Але Гліндин замок був у краю Стовбунів, таки далеченько від Смарагдового міста.

Дівчинка пішла до Озми й попросила в неї дозволу скористатись Дерев'яною Кобилицею та королівським Червоним Повозом, щоб поїхати в гості до Глінди. Юна Правителька поцілувала Принцесу Дороті й радо дала дозвіл.

Дерев'яна Кобилиця була одним із найдивовижніших створінь у країні Оз. За тулуб їй правила невелика колода, а за ноги – цурпалки, забиті в тулуб. Очіма їй були сучки, рот був пропилений в одному кінці колоди, а замість вух вона мала дві скіпки. Замість хвоста на задньому кінці колоди залишили невелику гілочку.

Ожила Дерев'яну Кобилицю, на якій розпилювали дрова, сама Озма під час однієї зі своїх перших пригод і так дуже полюбила цю химерну тварину, що звеліла підкувати її золотими підковами, щоб вони не стиралися. Кобилиця бігала швидко й залюбки возила людей, хоч вона уміла й говорити, коли треба, але рідко озивалась сама – хіба тоді, коли до неї зверталися. Коли Кобилицю запрягали у Червоний Повіз, віжки, щоб правувати нею, були непотрібні – їй досить було сказати, куди їхати.

Тепер Дороті сказала їй їхати до замку Глінди, і Кобилиця повезла її туди з казковою швидкістю.

– Гліндо, – сказала Дороті, привітавшись з Чарівницею, високою і ставною жінкою із вродливим, сповненим гідності обличчям, убраною в розкішну й гарно пошиту сукню, – що ти збираєшся подарувати Озмі на день народження?

Чарівниця всміхнулась і відповіла:

– Заходь до дворика, покажу.

Вони ввійшли у дворик, з усіх боків оточений крилами замку, а зверху нічим не покритий; там було повно квіток, водограїв, статуй тонкої роботи й багато лав та стільців із мармуру чи золотої філіграні. Там зібралося п'ятдесят молоденьких дівчат, Гліндиних служниць, зібраних з усіх частин країни Оз за їхній розум, красу й лагідну вдачу.

Стати Гліндиною служницею – то була велика честь.

Коли Дороті пройшла за Чарівницею в цей чудовий дворик, усі п'ятдесят дівчат старанно ткали щось, а їхні човники були наповнені блискучою скляною пряжею – такої Дороті ще ніколи не бачила.

– Що це, Гліндо? – спитала вона.

– Одне з моїх недавніх відкриттів, – пояснила Чарівниця. – Я знайшла спосіб, як робити пряжу зі смарагдів, розм'якшуючи ці камені, а потім випрядаючи з них довгі шовковисті волокна. Із цієї смарагдової пряжі ми тчемо тканину, щоб пошити Озмі розкішну парадну сукню до дня народження. Ти, певне, бачиш, що пряжа зберегла чудовий блиск смарагдів, із яких її зроблено, тому сукня в Озмі буде така пишна, як іще світ не бачив, і саме пасуватиме нашій милій Правительці чарівної країни Оз.

Дороті аж очі засліпило блиском смарагдової тканини, частину якої дівчата вже виткали.

– Я ще зроду не бачила нічого подібного! – зітхнула вона. – Але підкажи мені, Гліндо, що я могла б подарувати в день народження нашій любій Озмі.

Добра Чарівниця довго думала, перш ніж відповісти. Нарешті сказала:

– Звичайно, на Озмин день народження в королівському палаці буде велике свято і придуть усі наші друзі.

То чи не спекти тобі гарний великий торт для Озми й обставити його свічками?

– Просто торт, та й усе? – розчаровано вигукнула Дороті.

– До дня народження нічого кращого не придумаєш, – відказала Чарівниця.

– А скільки свічок має бути на торті? – спитала дівчина.

– Просто рядочок, – відповіла Глінда, – бо ніхто не знає, скільки Озмі років, хоч вона здається нам ще зовсім дівчинкою – такою свіжою та юною, ніби прожила зовсім небагато.

– Торт не дуже схожий на подарунок, – не здавалась Дороті.

– А ти зроби торт-сюрприз, – підказала Чарівниця. – Пам’ятаєш дитячу пісеньку про двадцятьох чотирьох дроздів, запечених у пиріг? Звісно, не конче тобі запікати туди живих дроздів, але можна придумати якийсь інший сюрприз.

– А який же? – жадібно спитала Дороті.

– Коли я тобі скажу, це вже буде не твій подарунок Озмі, а мій, – усміхнувшись, відказала Глінда. – Подумай гаразд, люба моя, і ти, я певна, придумаєш такий сюрприз, що дуже звеселить усіх Озминих гостей за бенкетним столом.

Дороті подякувала приятельці, сіла в Червоний Повіз і сказала Кобилиці відвезти її додому, до палацу в Смарагдовому місті.

Дорогою вона дуже серйозно обміркувала той сюрпризний торт до дня народження Озми й нарешті придумала, що робити.

Тільки-но вернувшись додому, вона пішла до Озминського Чарівника, що займав опоряджену для нього кімнату в одній з високих веж палацу, де він вивчав мистецтво чаклування, щоб бути готовим учинити такі чари, як звелить йому Озма для добра її підданих.

Чарівник і Дороті були давні друзі й зазнали разом багато дивних пригод. Це був низенький лисий чоловічок з гострими очима на круглому веселому обличччі, а що за ним не водилося ні бундючності, ні пихи, то його дуже любив увесь народ Озу.

– Чарівнику, – сказала Дороті, – я хочу, щоб ви допомогли мені зробити подарунок Озмі до дня її народження.

Конец ознакомительного фрагмента.

Купить: https://tellnovel.com/ru/baum_l-man/chari-kra-ni-oz

Текст предоставлен ООО «ИТ»

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию: [Купить](#)